

Eigen-Wijs

Een trimestriële uitgave van **VONAC** vzw, de pedagogische begeleidingsdienst & navormingscentrum van **VOOP** vzw – Vlaams Onderwijs OverlegPlatform.

Jaargang: 10

Nummer: 28, oktober 2010.

In dit nummer vind je:

Wegwijs

Voorwoord (p.1)

(...de volgende en opnieuw...)

Wie, waar & hoe? (p.2)

(...met een zeer trouw en vernieuwd team...)

Kijken in de School

"Instituut van Gent."

Door Johan Royeaerd (p.3)

(Johan stapte letterlijk in de boot met IvG naar 2020.)

Oktober thema

"Faalangst bij kinderen."

Door Christiane Samaey (p.6)

(Christiane geeft ons mee wat het zoal teweegbrengt.)

Bij Bert op de koffie

"Vanaf dit schooljaar vergast Bert Murawski ons op de koffie met een bijzondere, eigenzinnige bijdrage over een boek, een film,..." (p.9)

Prikbord

Onder deze rubriek kan een ieder die zich geroepen voelt zijn opmerkingen, vragen, suggesties en dergelijke kwijt. (p.11)

Agenda

Wat voor interessants is er te doen? (p.18)

Wegwijs

Voorwoord:

Ja hoor, dit wordt het tiende jaar dat ik de eer heb dit voorwoord te schrijven; eerst als pedagogisch medewerker, later als voorzitter van VONAC en als eindredacteur van deze nieuwsbrief. Een oude rot in een vernieuwd, uitgebreid redactieteam. Vernieuwd, omdat ook wij onder impuls van OD IX onze dienst hebben geherstructureerd; uitgebreid, omdat Bert Murawski vanaf nu voor ons in de pen kruipt en Maya Dammans ons niet alleen kwam vervoegen als pedagogisch adviseur, maar ook zij zal in de toekomst haar redactioneel steentje bijdragen. Johan, Jeanine, Christiane en Isabelle blijven trouw op post, zij het met een nieuwe hoed op. Voor Christiane zal het de voorlaatste nieuwsbrief als redactielid zijn.

Een nieuwsbrief door oude rotten, frisse snoeten en met nieuwe winden!

Katty Elias

Veel leesplezier!

Wat is jouw mening omtrent deze publicaties?
Laat het ons weten en mail naar onze eindredactie!

Colofon:

✉ Verantwoordelijke uitgever voor deze nieuwsbrief is Katty Elias, Van Lerijslaan 162 te 2850 Boom.

📄 Eindredactie: Katty Elias – k Elias@vub.ac.be

👉 **Eigen-Wijs** verschijnt trimestrieel, met een oplage van 63 exemplaren.

Wie, waar & hoe:

- ☑ *Katty Elias* ([kelias@vub.ac.be](mailto:k Elias@vub.ac.be)), tel: 02/629 24 50 - voorzitter, coördinator en eindredacteur
- ☑ *Jeanine Billens* (jbillens@vub.ac.be), tel: 02/629 24 51 - ondervoorzitter
- ☑ *Isabelle Janssens* (Isabelle.janssens@vub.ac.be) - penningmeester
- ☑ *Christiane Samaey* (csamaey@vub.ac.be), tel: 02/629 12 20 - pedagogisch adviseur kleuter, lager onderwijs
- ☑ *Johan Royeaerd* (johan.royeaerd@fulladsl.be), tel: 0486/031 131 - pedagogisch adviseur secundair en volwassenenonderwijs - pedagogisch adviseur strategie & beleid
- ☑ *Maya Dammans* (mayadammans@hotmail.com), tel: 0476/64 85 10 - pedagogisch adviseur basisonderwijs
- ☑ *Bert Murawski* (bmurawski@olo.be), gelegenheidsauteur

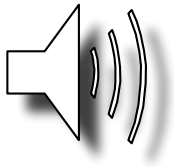
📍 Wij zijn gevestigd op het volgende adres:

VONAC vzw

p/a VUB-IDLO - lokaal 3B210
Pleinlaan 2
1050 Brussel

📄 Meer en andere informatie (o.a. deze en alle vorige nieuwsbrieven) vind je ook op onze website: www.VOOP.be

Vragen? Opmerkingen? Geef ons gerust een seintje!

Kijken in de School

Op naar IvG 2020.

Johan Royeaerd
pedagogisch adviseur

Nee, het Instituut van Gent (IvG) bestaat geen 2020 jaar. Het bestaat wel al een heeele tijd, maar van voor onze tijdrekening is het alvast niet. Zeker niet in de manier van 'samen school maken'. Met het project 'IvG 2020' kiest het Instituut van Gent voor een nieuwe koers, op naar een nog optimalere school, met nog meer actuele werkvormen, een groenere uitstraling en een duidelijke samenwerking met tal van socio-economische actoren.

Het Instituut van Gent is eigenlijk een campus: er is een kleuter- en een lagere school, en een middenschool en bovenbouw. Het complex ligt in het centrum van Gent en heeft daarom niet de groene ruimte die sommige scholen meer op het platteland wel hebben. Om de instroom van leerlingen enerzijds te diversifiëren en anderzijds te vergroten is gedurende het schooljaar 2009-2010 van start gegaan met een breed vernieuwingsconcept, dat de naam 'IvG 2020' mee kreeg.

De idee was de gehele school, of beter gezegd: scholen, mee te krijgen in een gezamenlijk werken aan nog actueler, nog breder en nog meer leerlinggericht onderwijs. Hiertoe is een coördinatiegroepje in het leven geroepen, met als taak deze hele rit aan te sturen. Omdat dit clubje de rest van de school op sleeptouw neemt, kreeg het de toepasselijke titel 'het Sleepbootgroepje'. Binnen deze trekkersgroep is er uitdrukkelijk voor geopteerd om de verschillende geledingen binnen de campus mee op te nemen. Dit betekent de directies, leerkrachten uit de verschillende scholen en het secretariaat. Om echter ook direct binnen deze groep beslissingen te kunnen nemen is tevens de Inrichtende Macht vertegenwoordigd. De pedagogisch adviseur coördineert het geheel.

Het hele traject startte in januari 2010 en kende maandelijkse bijeenkomsten van de Sleepbootgroep tot in juni. Zes maal kwam deze coördinatiegroep dus samen. Naar de personeelsleden ging het project van start met een pedagogische studiedag. Bedoeling was na te gaan in welke richting de toekomstige pedagogische aanpak zou kunnen evolueren om optimaal aan te sluiten op de noden van leerlingen. Op die studiedag werden vier manieren van werken kort voorgesteld: methodeschool, Freinet, Dalton en Eureka. Deze voorstelling gebeurde door leerkrachten van het IvG zelf, die ervaring hadden met deze andersoortige aanpak.

Vanuit die studiedag werd duidelijk dat het vernieuwd pedagogisch project van de school een mengvorm zou worden van deze verschillende kijkwijzen. Daarom is binnen de Sleepboot vooreerst gewerkt aan het formuleren van dit vernieuwd pedagogisch project. Dit gebeurde in nauw overleg met alle personeelsleden door hen telkens de kans te geven te reageren op de voorstellen die de Sleepboot had op papier gezet. Uiteindelijk is geopteerd voor een gezamenlijke basistekst voor de drie scholen (de sokkel), met vervolgens specifieke concretisering voor kleuter, lager en secundair onderwijs.

Ondertussen was ook een bevraging gedaan naar de sterke kanten van het IvG. Via een eenvoudig vragenlijstje zijn deze troeven in kaart gebracht. Deze zijn ook teruggekoppeld naar het personeel. Inmiddels zijn deze sterke kanten gebruikt om de nieuwe folders voor de basisschool en het secundair meer inhoud en kracht te geven. Het overzicht met troeven van de school zal echter ook in de toekomst kunnen gebruikt worden, zeker omdat het verder optimaliseren van de uitstraling van het scholencomplex een aandachtspunt blijft.

Vanzelfsprekend zijn ook de vernieuwde pedagogische projecten meegenomen bij het redigeren van de nieuwe folders. De grote lijnen zijn daarin opgenomen: de centrale uitgangspunten, zeg maar, en een aantal concrete voorbeelden van hoe zich dat in de klas- en lespraktijk vertaalt. Op de schoolwebsite zijn de volledige teksten weergegeven, zodat ze ook voor ouders consulteerbaar zijn.

Met de vernieuwde pedagogische projecten afgewerkt in juni 2010 kon vanaf september 2010 de vertaling beginnen naar het aan de slag gaan met deze nieuwe klemtonen. Hiertoe is geopteerd voor een proces dat, hoewel het uitgevoerd wordt over meerdere schooljaren, toch ook al op korte termijn zichtbare en voelbare resultaten neerzet. Eigenlijk zijn de krijtlijnen van het uitwerken van een schoolbeleidsplan als basis genomen. Dit betekent het aflijnen van enkele centrale werkvelden en daarbinnen kijken wat er vooral dient te gebeuren en hoe dit gerealiseerd kan worden.

Er zijn vijf werkgebieden afgelijnd. We noemen die voortaan: de domeinen. Het zijn: uitstraling, groene oase, effectief onderwijs, brede school en integrale kwaliteitszorg. Elk van deze werkvelden heeft een coördinator (de regisseur), die rondom zich enkele personeelsleden verzamelt die van nabij mee vorm geven aan de uitwerking van hun domein. Deze werkgroepjes komen autonoom samen, werken teksten en voorstellen uit, stellen die voor aan de Sleepbootgroep waar ze worden besproken, eventueel aangepast en goedgekeurd. De Sleepbootgroep blijft dus dit schooljaar verder werken en bestaat nu uit directies, Inrichtende Macht, de regisseurs, de pedagogische begeleider(s) en enkele personeelsleden die mee in de werkgroepjes zitten.

De vijf domeinen behartigen prioritaire actiedomeinen voor de school. Uitstraling gaat over het verder verbeteren van de naam van de school in de al of niet wijde omgeving. Groene oase is een gedurfd en hoog mikkend plan om het gebouwencomplex een eigentijdse, groene en duurzame toets mee te geven, en daardoor ook de leefbaarheid aanzienlijk te verhogen. Effectief onderwijs gaat over actuele werkvormen, pedagogische klemtonen, onderwijs dat beantwoordt aan de 11 criteria die door de Unesco zijn vastgelegd. Brede school heeft als doel de integratie van de school in het plaatselijk socio-economisch weefsel aanzienlijk te versterken door bv. intense samenwerking met tal van actoren uit de (directe) omgeving van de school. En integrale kwaliteitszorg tenslotte past binnen de vraag van de overheid naar permanente kwaliteitsopvolging via verbeteracties, zelfevaluaties en dergelijke meer.

De vijf regisseurs zijn ondertussen goed en wel op dreef. Als eerste stap zijn de visies voor elk van de vijf domeinen uitgeschreven. Deze zijn inmiddels ook goedgekeurd binnen de Sleepbootgroep en worden naar het hele personeel terug gekoppeld. Tweede stap is het aflijnen van enkele strategische doelstellingen, met daarbij een aantal operationele doelen. Dit om duidelijk in kaart te brengen wat er wel (en wat niet) gaat gebeuren, en welke richting alles uitgaat. Deze doelen moeten inderdaad zowel zinvol als haalbaar zijn én blijven. Nadat deze doelstellingen zullen goedgekeurd zijn wordt eerst gekeken naar de actuele situatie per domein: wat is er op school reeds aanwezig op vlak van beleid, leerkrachten, leerlingen en extern. Dit is een soort nulsituatie: wat kunnen we gebruiken? Eenmaal deze oefening afgerond komt de vertaling naar concrete acties aan bod. En dan natuurlijk de uitwerking daarvan, gespreid in de tijd.

Het lijkt een hele rit en inderdaad: 2020 is nog even ver weg, maar toch gebeurt er ook nu al één en ander. Zo zijn de mensen van brede school momenteel reeds met tal van contacten bezig om op korte termijn initiatieven te kunnen ontplooien om de school beter bekend te maken in de omgeving, en om zo nieuwe potentiële ouders aan te spreken. Zo blijft alvast de buitenwereld goed op de hoogte van het reilen en zeilen van de school, om maar in zeevaarttermen te blijven.

Tenslotte nog één aspect, dat met het intern op de hoogte blijven te maken heeft. Het is niet vanzelfsprekend om iedereen binnen een campus mee op het schip te houden. Daarom is geopteerd om Smartschool als centraal communicatiemiddel te gebruiken. Dat betekent dat elk van de vijf domeinen een eigen vak op Smartschool heeft aangemaakt, waar de eigen teksten op staan. Er is binnen de Sleepboot afgesproken wie tot wat toegang heeft. Zaken die binnen deze coördinatiegroep beslist zijn komen ook automatisch op dit platform, zodat alvast alle bemanningsleden goed voeling kunnen blijven houden met de koers van het schip. Het is en wordt steeds meer een boeiende vaart...

Oktober thema

Faalangst bij kinderen.

Christiane Samaey
Pedagogisch Adviseur basisonderwijs

Iedereen heeft al wel eens te maken met angst. Angst vervult op zich een gezonde, stimulerende rol. Normale angst is voor het kind een nuttige alarmfunctie en behoedt het voor ondoordachte, impulsieve of gevaarlijke handelingen. Angst wordt echter een probleem wanneer hij verlamdend of storend werkt bij het dagelijks functioneren. Een van deze angststoornissen is faalangst.

Faalangst is een specifieke, taakgebonden vorm van angst. Deze angst kan zich zowel uiten op cognitief als fysiek en gedragsmatig vlak. Het evenwicht tussen denken, voelen en doen is verstoord. Op zich is faalangst, zoals angst in het algemeen, positief. Hij speelt een belangrijke factor bij de prestatiemotivatie en veroorzaakt een positieve spanning. Wanneer de spanning echter bang maakt voor mislukken en je belemmert in plaats van te stimuleren, spreken we van negatieve faalangst. Dit artikel gaat over deze negatieve vorm.

Faalangst begint in het hoofd. De hersenen zenden een signaal naar de bijnieren voor het produceren van hormonen. De hormonen adrenaline en noradrenaline, die bij normale angst geproduceerd worden om te reageren op die angst, worden op verkeerde momenten aangemaakt waardoor het kind blokkeert, of chaotisch wordt, of hyperventileert, of... Faalangst is dus geen karaktertrek of persoonlijkheidskenmerk. De gedachten over zichzelf en de gedachte aan te mislukken jagen de kinderen angst aan. Ze schatten de kansen om te mislukken veel hoger in dan deze om te slagen en hechten teveel aandacht aan hoe anderen reageren of zullen reageren. Hun angst is grotendeels gebaseerd op het idee van negatieve reacties van anderen. Dit bevordert hun zelfbeeld niet maar kweekt en onderhoudt een laag zelfbeeld. Deze kinderen hebben de neiging om negatieve opmerkingen beter te registreren dan positieve: dit past beter bij hun negatieve zelfbeeld. Dit alles vormt sneeuwbal effect.

Er bestaan drie soorten faalangst die al dan niet samen kunnen hangen: cognitieve faalangst, motorische faalangst en sociale faalangst

Cognitieve faalangst

Hieronder verstaan we faalangst voor diverse schoolse taken zoals toetsen, opstellen, spreekbeurten. Op voorhand denkt het kind dat de taken niet zullen lukken, dat het een "black out" zal krijgen, dat hij/zij "het niet kan". Het kind vertoont een negatieve zelfbeoordeling, een gebrek aan zich te aanvaarden zoals het is en zelfverwerping. Het krijgen van soms goede punten ligt niet bij het kind zelf maar buiten het kind. Het houdt niet van complimenten en aanvaardt ze niet. Het denken wordt geblokkeerd door de adrenaline. De angst voor de taak kan het denken volledig beheersen en het kind kan zich nog nauwelijks ontspannen en plezier beleven.

Motorische faalangst

Hieronder verstaan we de faalangst die het handelen blokkeert bij het uitvoeren van motorische taken al dan niet competitief. De angst spant de spieren aan of inhibeert ze waardoor deze niet meer op een adequate manier kunnen gebruikt worden. Het kind "houdt niet van" turnen, bewegen,.. Ook lichamelijke klachten zoals zweten, buikpijn, maagpijn, hoofdpijn,.. horen hierbij.

Sociale faalangst

Hieronder verstaan we faalangst voor sociale taken, zoals moeten praten in gezelschap. Het kind heeft de neiging om zich uit het groepsgebeuren te trekken, is in zichzelf gekeerd, en vertoont soms clownesk gedrag. Het kind gaat chaotisch te werk, studeert teveel in detail, werkt langzaam aan een opdracht, onderbreekt het werk steeds en houdt de gedachten niet bij de taak.

Niet tegenstaande de duidelijke omschrijving van faalangst, is het niet steeds gemakkelijk deze te herkennen. Het kind toont dikwijls een tegenovergesteld gedrag om zijn faalangst te verstoppen. Het doet zich stoer, lastig, buitenzinnig voor. Wanneer een kind echter slecht slaapt en bijvoorbeeld elke dag met hoofd- of buikpijn naar school vertrekt, op regelmatige basis onderpresteert of geblokkeerd geraakt en/of sterk vermijdingsgedrag vertoont, moeten zowel ouders als leerkrachten zich zorgen gaan maken over faalangst.

Er bestaan heel wat mogelijke oorzaken van faalangst. Naast de negatieve schoolervaringen, te sterke competentiegeest in de klas/school, teveel vergelijken met andere kinderen, zijn overbescherming en verwaarlozing oorzaak van faalangst. Beide zijn bronnen voor het aanleren van hulpeloosheid. Wanneer een kind overbeschermd wordt, leert het zich nergens voor te weren of zich aan te passen. Het krijgt alleen het goede en leert niet hoe reageren bij mislukking. Hierdoor geraakt het snel gefrustreerd wanneer het niet in bescherming wordt genomen. Faalangst kan hieruit resulteren.

Verwaarlozing kan tot hetzelfde resultaat leiden. Bij verwaarlozing leert het kind dat gebeurtenissen onvoorspelbaar zijn en niet beïnvloed kunnen worden. Deze gebeurtenissen zijn vaak onaangenaam en wekken veel onzekerheid op bij het kind. Hierdoor kan het kind minderwaardigheidsgevoelens en een negatief zelfbeeld ontwikkelen. Het kind past zich aan door een slachtofferhouding aan te nemen. Het vertoont een aangeleerde hulpeloosheid zowel bij positieve als negatieve gebeurtenissen. Positieve gebeurtenissen schrijft het kind toe aan "chance" of een "gemakkelijke taak". Negatieve gebeurtenissen schrijft het toe aan zichzelf. Het kind heeft hier onvoldoende

ervaren dat er verband bestaat tussen zijn handelen en de resultaten ervan. Verwaarlozing kan een belangrijke factor zijn bij het ontstaan van faalangst.

Een hoogbegaafd kind vertoont vaak faalangst. Het is niet gewoon om zich in te spannen voor een taak en weet niet hoe te ageren wanneer een taak inspanning vergt. Dit heeft hij niet geleerd, geraakt gefrustreerd, maar weet niet hoe met die frustraties om te gaan. Dit kan een invloed hebben op de eigenwaarde van het kind. Ook hier kan de faalangst moeilijk te herkennen zijn, want het kind verschuilt ze achter stoer, zelfzeker, soms clownesk gedrag.

Volgens de gedragstheorie is faalangst louter aangeleerd gedrag. Dit gedrag kan afgeleerd worden via positieve versterking van het gewenst gedrag (dus niet- faalangst) en via negatieve versterking van het ongewenst gedrag (faalangst). Opmerkelijk is dat kinderen met faalangst ook ouders met faalangst hebben. Gezien het kind leert via imitatie neemt het kind het gedrag van de ouders reeds over zonder enige oorzaak. Daarbij komt dat deze ouders impliciete, onbewuste boodschappen doorgeven die de beginnende onzekerheid en faalangst versterken. Dit zijn onduidelijke, algemene, vage opdrachten zoals "doe je best", "doe me een plezier", "wees sterk", "schiet op",... Impliciet houden deze opdrachten andere boodschappen in zoals "maak me niet boos", "verberg je gevoelens",...

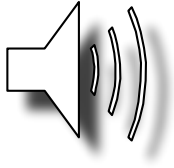
Na het herkennen van faalangst bij een kind is er begeleiding en behandeling nodig. Het meest belangrijke bij de begeleiding is het werken aan het heropbouwen van een positief zelfbeeld en het verstevigen van het zelfvertrouwen bij het kind. Het kind moet zijn sterke en zwakke kanten leren kennen en aanvaarden. De begeleider moet de problemen van het kind serieus nemen, maar moet nuchter blijven. Meeleven is goed, maar alles moet tot de juiste verhoudingen gebracht worden. Dit gebeurt samen met het kind. Opletten voor vermijdingsgedrag is belangrijk. Ontwijken vergroot namelijk de angst. Het kind moet leren omgaan met de spanningen die de school, taken,.. met zich meebrengen en zich minder te richten op negatieve ervaringen. Zijn toekomstverwachtingen kunnen hierdoor ook positiever worden.

In het behandelingsplan is het belangrijk om op meerdere fronten te werken (Koning, 2006):

1. het klimaat in de groep en op school (goed pedagogisch klimaat creëren);
2. de wijze waarop de leerstof aangeboden wordt (aangepast aan dit specifieke kind);
3. beïnvloeding van de werkhouding en motivatie met behulp van procesgerichte feedback, bewustmaking van eigen successen en versterking van zelfstandigheid;
4. het leerkrachtgedrag(positieve, bevestigende benadering);
5. het rechtstreeks beïnvloeden van het psychologisch en sociaal functioneren met behulp van een faalangst- of sociale vaardigheidstraining.

Bron: Pedagogische adviezen voor speciale kinderen Een praktisch handboek voor professionele opvoeders, begeleiders en leerkrachten (2009)

Auteur: Trix van Lieshout

Bij Bert op de koffie

Sommige boeken moet je lezen omdat je in het onderwijs staat.	Sommige woorden zeggen meer dan het woord, ze nemen je mee naar het land waar we met onze kinderen werken.
	<p>Dimitri Verhulst, De helaasheid der dingen Uitgeverij Contact, 2006 Gouden Uil Publieksprijs 2007 Humo's bladwijzer</p>

Helaasheid der dingen is een te droeve titel voor een bijwijken hoopvol boek.

Maar ja, als je leven sloopt doorheen de strontstrepen van vuile onderbroeken, volgekotste wc-potten, verzuipen in bier, lullen, brallen, schelden enz. Zoekend naar schoonheid in het leven en de liefde wordt je gepareerd door modellen waarbij kinderen verwekt worden in zatte one-nightstands en vrouwen enkel dienen voor de kots en de vreet. Een mogelijke schoonheid die passeert (de dame van de bijzondere jeugdzorg of noem het de thuisbegeleidingsdienst) is het lustobject om voor drie bakken bier om ter snelst de kleur van haar onderbroek te pakken. Cultuur wordt beleefd via de tranentrekkers van Roy Orbison al de rest is niets. En sport is enkel drinken, neen zuipen tot de grens van het lichaam. En werken is straalbezopen van je factuurfiets vallen. Is dit dan spijtig, helaas dat dit bestaat?

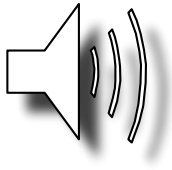
In '*De helaasheid der dingen*' zoekt dertiger **Dimitri Verhulst** naar de mooiste woorden voor het lelijkste Vlaanderen. In Reetveerdegem, het Aalsterse barakkendorp dat als *locus terribilis* van deze autobiografische schetsen fungeert keert hij terug naar onherroepelijke verbondenheid met dit leven. Natuurlijk moet je dan eerst even schetsen. Dit gebeurt met een prachtig metier waarbij de rauwheid eerlijk wordt verteld zonder overdrijving naar goedkoop smijten en smeren. (Hier kan wel over gediscussieerd worden.) Zeker is: mooie zinnen met rust waar je even moet nadenken en snelheid waar het verhaal lelijk wordt.

Maar dan komt het, struikelend over je vermoeden dat het nostalgie zal zijn die weer zal sussen of misschien wel de afschuw die de aanzet geeft voor een andere levenskeuze petst Dimitri Verhulst je in het aangezicht. Er is geen ontsnappen, het herhaalt zich over de zee

van de opvoeding, de berg van de eigen levenskeuze en de jaren van de generatie. En het onderwijs, ja dat verzuipt gewoon mee. Je kijkt er naar, zucht en kreunt ... helaas.

De laatste zin: *“Nog een uurtje, denk ik, terwijl mijn kleine geheel zelfstandig en tot groot jolijt van de omstaanders vrolijk zingend over vogels in een klein pissijntje zeikt.”* Deze zin zie ik meer als een open hand met een omhoog geheven arm waaruit Dominique en Lucas springen die gaan dansen en zingen op een mooi wit laken, gespreid op een helder groen grasveld. Even kijken ze om en lachen dat het goed was om vanuit deze hand te kunnen springen. Het laken wordt vuil en het gras verdort. Gelukkig was er toch een laken.

Bert, 03.2010

Prikbord

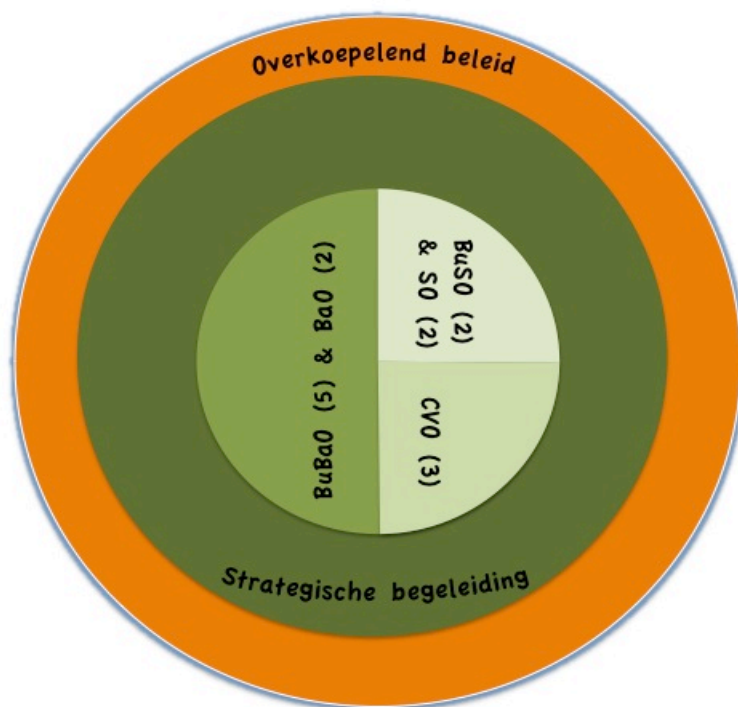
Deze rubriek staat open voor eenieder die zich geroepen voelt iets te vragen, te suggereren, op te merken, te informeren...

Gevonden: pedagogisch adviseur basisonderwijs

In onze vorige nieuwsbrief lanceerden we nog een oproep voor kandidaten voor de functie van pedagogisch adviseur basisonderwijs. Vandaag kunnen we met trots zeggen dat VONAC vzw een pedagogisch adviseur basisonderwijs rijker is!

Maya Dammans kwam ons per 1 september vervoegen om onze scholen basisonderwijs mee te ondersteunen. Zij zal dit tijdens het eerste trimester in nauwe samenwerking met Christiane Samaey doen, onze afscheidnemende pedagogisch adviseur kleuter- en lager onderwijs. Christiane ging immers al een stukje met pensioen; per 1 februari '11 verlaat ze ons team definitief.

VONAC in een nieuw kledje!

S
T
R
U
C
T
U
R
E
L
E
V
O
N
A
C
V
Z
W

Per 1 september 2010

Zoals reeds aangekondigd, reorganiseerde VONAC haar structuur, zodat zij ook aan de vereisten van OD IX kon voldoen.

Katty Elias blijft als voorzitter en coördinator instaan voor het overkoepelend beleid. Ook de taken van Isabelle Janssens, als penningmeester en van Jeanine Billens als ondervoorzitter zitten in dit luik vervat.

Johan Royeaerd neemt, naast zijn taak als pedagogisch adviseur secundair en volwassenenonderwijs, er ook de taak als pedagogisch adviseur strategie & beleid bij.

Christiane Sameay blijft nog tot 1 februari pedagogisch adviseur basisonderwijs en spoort hierbij samen met Maya Dammans die recent onze dienst kwam vervoegen eveneens als pedagogisch adviseur basisonderwijs.

Ik zei het al: frisse winden, nieuwe snoeten en oude rotten!

Frans leren in de basisschool.

Vroeg begonnen, half gewonnen! Talensensibilisering en taalinitiatie vanaf de kleuterschool.

Dit schooljaar worden de nieuwe leerplannen Frans geïmplementeerd. Sinds 2004 is Frans in Vlaanderen een verplicht leergebied in het vijfde en zesde leerjaar en mogen basisscholen vreemdetaalinitiatie aanbieden; met voorrang voor Frans.

De Vlaamse Onderwijsraad publiceerde in 2008 Frans leren in de basisschool en wilde hiermee een bewustmakingsproces voor vreemdetaalonderwijs op gang helpen brengen. Het boek wil schoolteams informatie, vertrouwen en een houvast geven om vroeg te beginnen met talensensibilisering en taalinitiatie Frans en een taalbeleid Frans uit te tekenen op maat van de schoolpopulatie.

Anno 2010 blijft dit thema meer dan actueel. Met de implementatie van de nieuwe leerplannen Frans, brengt de Vlor dit boek opnieuw uit.

Het boek informeert over:

- de beleidscontext: de wetgeving, de talennota van de minister, Europese beleid voor meertaligheid, de visie van de Vlor;
- de theoretische achtergrond: talensensibilisering, taalinitiatie, formeel talenonderwijs, de doelstellingen en het taalverwervingproces;
- de bouwstenen voor een talenbeleid: Waarop letten wanneer men als schoolteam een beleid voor Frans wil uitdenken en uitvoeren?
- de competentievereisten voor leerkrachten en hoe die op peil brengen of houden: de basiscompetenties, bijscholingen en de rol van pedagogische begeleiding, overheid, nascholing, lerarenopleiding, enz.

Tot slot bevat het talrijke tips, informatiebronnen en inspiratie voor de school- en klaspraktijk. Het is geen handboek of handleiding, maar het houdt de blik wel altijd op de praktijk gericht. Om de herkenbaarheid te verhogen zijn bijvoorbeeld ook praktijkverhalen doorheen de hoofdstukken geweven. (Opgelet: dit boek gaat niet in op de specifieke Brusselse situatie).

📖 Bestellen? Surf naar www.vlor.be - 'publicaties - 'basisonderwijs'

Gender in de Blender.

Genderdiversiteit verwijst naar een mix van verschillende aspecten in de beleving van man en vrouw.

'Gender in de Blender' lanceerde het concept 'seksuele identiteit met volgende componenten:

GESLACHT, biologisch bepaald en voor het leven vast tenzij het lichaam via een medische ingreep wordt omgebouwd.

GENDERIDENTITEIT, de innerlijke beleving van identiteit als 'jongen' of 'meisje'. Deze beleving komt meestal overeen met het geslacht, maar soms ook niet. Dan spreken we over transgender.

GENDERROL en GENDEREXPRESSIE, cultuurgebonden rolpatronen, gedrag en kleding.

SEKSUELE ORIËNTATIE, holebi (homo, lesbisch, biseksueel) of hetero.

Deze individuele benadering van seksuele identiteit doorbreekt het duaal denken in man en vrouw. De onderlinge gradaties en combinaties van de vier componenten zijn eindeloos.

Op deze manier wordt genderdiversiteit in beeld gebracht. Elke mens is uniek, dat is de boodschap. Vooroordelen en stereotypen zijn dan ook uit den boze. Gender in de blender wil jongeren de ruimte bieden om hun seksuele identiteit te ontdekken, in respect met zichzelf en met de anderen.

Gelijke Kansen Vlaanderen en de Vlaamse provincies willen gender in de blender een nieuwe boost geven binnen het onderwijs. Tijdens het schooljaar 2010-2011 wordt vorming en trajectbegeleiding voor het organiseren van een projectdag aangeboden.

📖 Voor meer informatie surf je best even naar www.genderindeblender.be .

WLE-DigiMores

WLE staat voor 'Werkgemeenschap Leraren Ethiek' en stelt zich tot doel de leraren niet-confessionele zedenleer van alle onderwijsniveaus en netten te verenigen, hen te ondersteunen en hun belangen te verdedigen.

Sinds 1 september 2006 is de WLE op een nieuw spoor gezet: met de start van de virtuele werkgemeenschap DigiMores.

Om de lespraktijk te ondersteunen, bundelen leerkrachten NCZ van alle onderwijsniveaus en tal van vrijzinnige organisaties hun krachten op DigiMores met een forum, lesmateriaal, audio, video, ... Leerkrachten maken deel uit van een (h)echte gemeenschap door geregeld hun lesmateriaal waarover ze tevreden zijn ter beschikking te stellen.

Activiteiten:

- Tijdens het schooljaar van 2010-2011 organiseren ze voor de leerlingen van de derde graad SO een DebatWedstrijd.
- In 2010 bieden ze de leerkrachten NCZ een attentie aan voor bepaalde initiatieven die ze nemen (i.s.m. UVV).
- In 2010 organiseerden ze, in samenwerking met Prik, Fakkeltjes, HUJO en UVV voor het eerst een essaywedstrijd voor leerlingen van de derde graad in het Lager Onderwijs en alle graden van het Secundair Onderwijs: "Armoede en Sociale Uitsluiting in Europa".
- Ze maken promotiemateriaal voor ons vak. Zo zijn er al enkele promofilmmpjes gemaakt die je als leerkracht kan gebruiken in je les en een affiche voor je lokaal.
- Ze nemen ook de verdediging op van het vak NCZ want de levensbeschouwelijke vakken worden dikwijls in vraag gesteld.

- Ze bieden op DigiMores de comités Lentefeesten en Feesten Vrijzinnige Jeugd de mogelijkheid om scenario's, draaiboeken en ideeën uit te wisselen. Stel je materiaal beschikbaar en laat je inspireren door andere comités.
- Ongeveer éénmaal per maand verspreiden ze een e-brief naar alle leerkrachten met informatie over nascholingen en lesmateriaal. Berichten kan je bezorgen redactie@nczedenleer.org (Dirk Mast, redacteur e-brief).

☞ Meer info? www.nczedenleer.org

Naar een inspirerende leeromgeving.

Instrument voor duurzame scholenbouw.

Hoe kan een schoolgebouw voldoen aan de behoeften van de huidige en toekomstige gebruikers? Hoe zorgen we ervoor dat het meer is dan een beschermende doos waar toevallig leerlingen in verblijven? Kwaliteitsvolle architectuur die inspireert tot leren, groene campussen, milieuvriendelijke voorzieningen en passiefscholen staan hoog op het verlanglijstje. Deze week verschijnt een boek waarin de scholenbouwer tal van bruikbare tips, meetinstrumenten en een checklist van ontwerp tot oplevering vindt.

‘Naar een inspirerende leeromgeving’ (340 blz. in vierkleurendruk) is een losbladige publicatie in een ringmap; wie zich abonneert blijft op de hoogte en hoeft in de toekomst alleen de bladzijden te vervangen die gewijzigd worden. Bij het boek hoort een cd-rom met daarop de duurzaamheidsmeter (rekenblad), een sjabloon voor het programma van eisen (rekenblad) en de ontwerprichtlijnen (pdf-bestand).

‘Naar een inspirerende leeromgeving’ is een duurzaam instrument dat niet mag ontbreken waar gebouwd wordt aan de toekomst. Auteurs van het boek zijn het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en het Agentschap voor infrastructuur in het onderwijs (AGIon).

☞ Uitgeverij Politeia n.v., Ravensteingalerij 28, 1000 Brussel, t 02/289.26.11, f 02/289.26.19, info@politea.be

VORMEN vzw is een onafhankelijke, pluralistische organisatie voor mensenrechteneducatie. Haar doel is mensenrechteneducatie te bevorderen, te ondersteunen en te verzorgen, in het onderwijs en daarbuiten. Ze is opgericht met de morele steun van mensenrechtenorganisaties die in Vlaanderen actief zijn, maar is onafhankelijk.

Zij ondersteunen scholen die projecten opzetten in het kader van mondiale vorming of in het kader van de vakoverschrijdende eindtermen 'Opvoeden tot burgerzin'. De ondersteuning gebeurt onder de vorm van samenkomsten met de groep van leerkrachten en andere betrokkenen die binnen de school de concrete uitwerking op zich nemen.

Op vraag van scholen geven zij advies over de aanpak van de implementatie van de vakoverschrijdende eindtermen 'burgerzin'.

Naast nascholingsprogramma's die zij zelf organiseren en waarop leerkrachten van diverse scholen kunnen inschrijven (aankondiging via hun website en hun e-mail magazine mensenrechteneducatie), zijn de volgende programma's beschikbaar voor pedagogische studiedagen en andere nascholingsinitiatieven van scholen (ook maatwerk is mogelijk):

- 'Mensenrechten, wat zijn dat?'
- 'Hoe vakoverschrijdend opvoeden tot mensenrechten en burgerzin?'
- 'Werkvormen rond mensenrechten: inleiding, training'

In deze nascholingsprogramma's werken zij met kleine groepen en gebruiken actieve werkvormen. In beperkte mate zijn zij ook beschikbaar om workshops rond mensenrechten met leerlingen of studenten te komen begeleiden.

Educatieve materialen:

- Eerste stappen in Mensenrechteneducatie (160 pp.)
- Allemaal anders, allemaal gelijk (160 pp.)
- De 30 Artikelen (120 pp.)
- Vormingswerk voor Mensenrechten (100 pp.)
- Een Europa van Mensenrechten (24 pp. (4 in kleur) ook in het Engels beschikbaar)
- Recht door de Wereld (133 pp.)
- Kinderarbeid; willen werken maar niet mogen?
- Kom NU op voor Mensenrechten (video)
- TeRECHT!, een tentoonstellingspakket rond mensenrechten (materialenpakket)
- Kindsoldaten en Mensenrechten (34 pp.)

☞ Op hun website (www.vormen.org) zijn deze educatieve materialen integraal te 'downloaden' of te bekijken. U kan ze ook bestellen (schriftelijk of per fax) aan €18 per stuk + verzendingskosten (€2 voor het eerste, €1 voor elk bijkomend pakket). Levering: binnen de 3 weken.

☞ Gratis e-mail nieuwsbrief mensenrechteneducatie. Leerkrachten en andere onderwijsbetrokkenen kunnen zich gratis abonneren op het e-mailmagazine. Intekenen kan door een mail te sturen naar abo.mre1.vormen@advalvas.be met vermelding van 'abonnement nieuwsbrief'.

☞ VORMEN vzw Expertisecentrum mensenrechten- en kinderrechteneducatie
Vlaanderen - Patriottenstraat 27 2600 Antwerpen- Berchem (België) Tel: 03 / 293 82 15
- E-mail: mensenrechteneducatie@vormen.org

Abonnementenservice

Iedereen waar we aan dachten heeft een exemplaar van deze nieuwsbrief in de bus gekregen. Toch zullen er geïnteresseerden tussen de mazen van het geheugen geglipt zijn. Vergeef het ons en wees niet boos; laat ons gewoon even weten wie ook nog graag een exemplaar wil ontvangen en we sturen graag dit en alle andere komende nummers op!

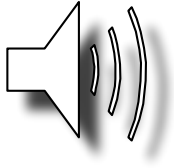
Contacteer Katty: E-mail: keliias@vub.ac.be

Adres : **VONAC vzw**

P/a VUB/IDLO, lokaal 3B210

Pleinlaan 2

1050 Brussel

Agenda¹

Vlaamse NME-dag 18 november 2010

Op donderdag 18 november 2010 organiseert de dienst NME een Vlaamse NME-dag met als titel *'een creatieve toekomst voor NME'*.

Iedereen die geïnteresseerd is in NME of zelf aan NME wil doen is welkom van 9.30 tot 16.30 uur in het centraal gelegen Boudewijngebouw in Brussel. Dit netwerkevenement focust niet alleen op interactiviteit, maar ook op creativiteit.

De dienst NME en vertegenwoordigers uit het ruime NME-middenveld bieden 44 sessies van anderhalf uur, 22 NME-infostanden en 2 tentoonstellingen.

- ☞ Op <http://VlaamseNME-dag.lne.be> vind je het volledige programma en informatie per sessie, infostand en tentoonstelling. Deelnemers mogen zelf een programma op maat in elkaar puzzelen.
- ☞ Deelnemen aan de NME-dag is gratis. Inschrijven (enkel online) kan van maandag 4 oktober tot en met maandag 25 oktober 2010. De netwerking kan al van start gaan via de netwerkgroepen 'Natuur- en Milieueducatie (NME) Vlaanderen' en 'Educatie voor Duurzame Ontwikkeling (EDO) Vlaanderen' op LinkedIn.
- ☞ Dienst Natuur- en Milieueducatie Vlaamse overheid Departement Leefmilieu, Natuur en Energie Afdeling Milieu-integratie en -subsiëringen Koning Albert II-laan 20 bus 8 - 1000 Brussel Graaf de Ferrarisgebouw Telefoon 02 553 82 18 - Fax 02-553 80 55 - [http:// milieueducatie.be](http://milieueducatie.be)

¹ In deze rubriek is het niet onze bedoeling het totale aanbod van nascholingen, lezingen, cursussen, enz in Vlaanderen weer te geven. De selectie gebeurt willekeurig, zonder wie of wat dan ook te willen bevoordelen of benadelen.

PraxisNetwerk

PraxisNetwerk geeft training en advies in social profit management. Een greep uit hun open aanbod – najaar 2010

Procesbegeleiding bij ‘moeilijke’ vergaderingen – Marina Van de Broeck

“Hoe gooi je het in de groep?”

Welke denk- en vergaderpatronen staan een oplossing of zelfs een constructief gesprek in de weg? Welke storingen of hinderlijke blokkades moet je opruimen? Wat gooi je beter in de groep, en hoe?

Deze cursus voor wie regelmatig vergaderingen leidt, gaat verder dan het klassieke verhaal over de rol van de voorzitter. Ook bij conflictgeladen of delicate onderwerpen moet je vergadering in de richting van een oplossing kunnen werken.

De opleiding biedt je een handige gereedschapskist met inzichten en technieken van procesbegeleiding, waarmee je verder kunt oefenen in je eigen vergaderingen.

☞ Waar? Leuven, CC Romaanse Poort

☞ Wanneer? 15 & 22 oktober 2010

☞ Inschrijven? Via de website praxisnetwerk.be/openaanbod en klikken op ‘inschrijven’

☞ Prijs? 265 Euro

En nu eens minder perfect, maar met meer effect – Kris Van Calster

“Tijdsbeheer volgens het Paretoprincipe: haal 80% effect met 20% inspanning”

Ligt je lat meestal hoog? Ben je pas tevreden als alles 100% in orde is? Stel je jezelf en je omgeving verwachtingen die moeilijk haalbaar zijn? Voel je je daardoor vaak besluiteloos, weinig efficiënt, mis je daedlines en is je output onvoldoende?

In deze opleiding leer je wat perfectionisme is, welke irrationele overtuigingen er vaak mee samenhangen en hoe die denkstijl je elke dag tegenwerkt. Door oefeningen, tips en voorbeelden leer je prioriteiten te stellen, productiever te zijn en weer plezier in je werk te krijgen. Want je kunt effectief leren om zaken te relativiseren en je lat wat lager te leggen. Perfectionisme is vaak een gewoontepatroon dat je met de nodige kennis, inzicht en volgehouden inspanning kunt veranderen. Deze opleiding geeft je een duwtje in de rug.

Je staat stil bij:

- Hoe ga je om met kritiek en fouten? Hoe trek je gezonde, realistische conclusies uit feedback?
- Hoe stel je uitdagende maar vooral haalbare doelen?
- Welke technieken kun je gebruiken om je zelfbeeld realistischer te maken?
- Hoe krijg je weer controle over je werk en bereik je meer met minder perfectie?

☞ Waar? Leuven, CC Romaanse Poort

☞ Wanneer? 9 december 2010

☞ Inschrijven? Via de website www.praxisnetwerk.be - ‘Open Aanbod’ en klikken op ‘inschrijven’

☞ Prijs? 138 Euro

Centrum Nascholing Onderwijs

Het Centrum Nascholing Onderwijs is een universitair nascholingscentrum voor onderwijspersoneel. Binnen het Instituut voor Onderwijs- en Informatiewetenschappen IOIW-UA, vormt het een zelfstandige entiteit.

Het CNO organiseert:

nascholing voor leerkrachten, middenkaders, directies, secretariaatspersoneel, CLB-personeel en andere betrokkenen uit het basisonderwijs, het secundair onderwijs (ASO, TSO, BSO en KSO) en de hogescholen. De deelnemers kunnen hiervoor vrij inschrijven, de groepen zijn samengesteld met deelnemers uit diverse scholen en regio's. schoolgerichte cursussen, seminaries en studiedagen op aanvraag in de scholen.

Het CNO wil een bijdrage leveren aan de verdere professionalisering van onderwijspersoneel en scholen. We pogen in onze cursussen en symposia een vertaling van wetenschappelijke inzichten en vaardigheden naar de klas en de school te brengen, alsook een sterke link met de onderwijspraktijk te leggen. Daarom behoren tot onze docenten zowel universiteitsmedewerkers als ervaren leerkrachten en directies uit diverse scholen. Wij brengen een positief respect op voor ieders overtuiging(en) en werken met scholen uit alle netten samen.

Het CNO heert ook dit schooljaar weer een ruim aanbod aan nascholingen, postacademische vormingen en schoolinterne nascholingen.

☞ Voor meer details en inschrijvingen: bezoek de website www.ua.ac.be/cno of mail naar cno@ua.ac.be

